

## Oponentský posudek na bakalářskou práci

### J. KAŇÁK: ODPOVĚDNOS(I) V SOCIÁLNÍ PRÁCI

Práce obsahuje 83 stran, z toho teoretická část má 50 stran a část praktická má 25 stran. Chybí (!) seznam literatury. Tituly lze dohledat pouze v seznamech odkazů na konci práce. K práci jsou připojeny 2 přílohy na 3 stranách, z nichž první by bylo vhodnější zařadit jako diskusi přímo do závěru práce.

Autor v teoretické části popisuje různé přístupy k odpovědnosti, vymezuje pojem odpovědnosti v základních přístupech v sociální práci a vůbec v základním konceptu nature vs. nurture. Všimá si dále odpovědnosti v některých psychoterapeutických systémech, v etice a v organizaci a velkých systémech. Z práce je zřejmé, že autor má nastudováno k danému tématu velmi mnoho informací, nedokáže je však ve své práci srozumitelně prezentovat. Text v některých částech práce tvoří pouze seznam jmen a názvů konceptů a přístupů, aniž by je autor ve skutečnosti popsal. V důsledku toho se ten, kdo nepřčetl stejnou literaturu jako autor, nedoví téměř nic. Jako nejlépe zpracovanou hodnotím kapitolu 5, přesto i zde chybí větší aplikaci na konkrétní situace sociální práce. Je to možná dáno tím, že autor nevzal v potaz velkou šíři metod, situací a služeb, se kterými se v sociální práci můžeme setkat. Mám za to, že pokud nechceme zůstat na úrovni abstraktních teorií, musíme se věnovat odpovědnosti pro každou metodu či službu zvlášť. Toto je zvláště vidět na kapitole 5.3. „Bývalý klient“, kde autor podle mého názoru implicitně spojuje klienta v sociálních službách a klienta psychoterapie. Otázkou je, zdali toto platí i o klientech azylových domů, domů na půli cesty či návazných službách pro lidi s duševním onemocněním, kde kontinuita a následný kontakt jsou v určitém smyslu klíčové. Dále v práci autor přejímá různé koncepce odpovědnosti a nevěnuje se příliš odpovědnosti klienta, která vychází z jeho silných stránek a zdrojů. Pravdou však je, že tato kapitola otevírá mnoho prostoru k diskusi a stálo by za to ji dále využít. Práce se příliš nedotýká odpovědnosti klienta a nezaměřuje se příliš na partnerský charakter vztahu mezi pracovníkem a klientem

Autor v praktické části zkoumá kvalitativním způsobem, jak chápou pojem odpovědnosti sociální pracovníci. Používá metodu polostrukturovaného rozhovoru. V rozhovoru používá autor dobře formulované, konkrétní a podnětné otázky. Při interpretaci však přeskakuje několik úrovní konkrétnosti a snaží se třídít a analyzovat odpovědi podle velmi obecných kategorií, takže se mu z práce ztrácí mnoho užitečných dat (alespoň předpokládám) a výsledky jsou značně nesrozumitelné. Malá srozumitelnost je dána také tím, že nejsou jasně vysvětleny některé pojmy např. odpovědnost jako postup a jako slovní určení. Chybí zde informace o tom, jak je odpovědnost distribuovaná v organizaci, jak se dělí mezi pracovníky a klienty, k jakým dilematům dochází, zda mají možnost svou odpovědnost někde reflektovat apod.

Autor prokazuje velkou šíří znalostí a dokáže mezi nimi vidět mnoho souvislostí, má však potíže je aplikovat do praxe. Je zde vidět také nepoměr mezi teoretickými znalostmi filozofickými, psychologickými a etickými a mezi uváděnými poznatků ze sociální práce. Možná právě toto vede k tomu, že práci jakoby chyběl sjednocující prvek a působí někdy nesrozumitelně.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení *D - dostatečně*

#### *Otázky k obhajobě:*

Jaké jsou další možné přístupy k bývalým klientům v sociálních službách kromě Vámi uvedených?

Jak mohou koncepce salutogenenzy ovlivnit pojetí odpovědnosti pracovníka vůči klientovi?

Co podle Vás z Vámi získaných výsledků výzkumu plyne pro praxi?